

РЕШЕНИЕ

№ 41060

гр. София, 22.10.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 64 състав, в
публично заседание на 29.09.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Калинка Илиева

при участието на секретаря Розалия Радева, като разгледа дело номер **8830** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145-178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 87 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).
Образувано е по жалба на Р. М., гражданин на А., ЛНЧ [ЕГН], срещу решение № 1051/16.6.2026г. на председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет, с което му е отказано предоставянето на статут на бежанец и хуманитарен статут.
Жалбоподателят иска отмяна на решението като незаконосъобразно. Твърди, че не са обсъдени и анализирани всички факти и обстоятелства, чрез които да бъде установена обективната истина в нейната цялост, с което е нарушена нормата на чл. 35 от АПК и чл. 75, ал.2 от ЗУБ. Счита, че заключенията на компетентния орган са неправилни и необосновани, доколкото в административното производство непълнолетният молител е заявил, че причината да напусне А. е факта, че фундаменталистското движение на талибаните застрашават физическото му и образователно развитие поради наложения от тях шериатски ред, което е дискриминационно отношение и уврежда в значителна степен възможностите за живот на детето. На следващо място счита, че АО неправилно и необосновано е преценил, че спрямо бежанската история на Р. М. са неприложими принципите залегнали в нормата на чл.9, ал.1, т.2 от ЗУБ. Моли съда да обърне внимание, че Р. М. е непълнолетно лице, като в тази връзка счита за сериозно и съществено нарушение на материалния закон факта, че ответната страна е разгледала въпрос, който задължително се разглежда в производствата, по които страна е непълнолетно лице – за най-добрия интерес съвсем формално, като в общи линии аргументите в тази посока касаят нуждите от запазване на идентичността на детето, която може да се осигури при отглеждането му в семейна среда. Излага още да се обърне внимание и, че в Общ коментар № 14 на Комитета по

правата на детето към ООН, постановен в допълнение към Конвенцията за правата на детето (по която Република България е страна), където се разглежда понятието „Най-добрия интерес на детето – първостепенно съображение“ изрично се посочва, че този интерес следва да се посочи и обоснове в детайли, а не бланкетно, като се поставя пред всички останали съображения и се разглежда с приоритет, а държавните институции са тези които следва да съблюдават за спазването му защитавайки интересите на детето.

Ответникът - председателят на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет не взе становище по жалбата.

Съдът, като взе предвид събраните по делото доказателства, счита, че се установява следната фактическа обстановка.

Началото на разглежданото производство е поставено с молба за предоставяне на международна закрила от жалбоподателя до председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ-МС).

В регистрационния лист е отразено, че оспорващият е [дата на раждане] в пров. С., А., гражданин на А., етническа принадлежност – узбек, вероизповедание - сунит, семейно положение– неженен. Личните му данни са установени въз основа на подписана декларация по чл. 30, ал. 1, т. 3 от ЗУБ.

Към момента на подаване на молбата и провеждане на производството лицето е навършило 14-годишан възраст и е непридружен непълнолетен чужденец по смисъла на § 1, т.4 от Допълнителните разпоредби на ЗУБ, както и лице в уязвимо положение със специални потребности по смисъла на § 1, т. 16 и т.17 от ДР на ЗУБ във връзка с чл.30а, ал.1 от ЗУБ.

Във връзка с качеството на молителя на непридружен непълнолетен, с Решение на председателя на Националното бюро за правна помощ, на основание чл.25, ал.2 от ЗПП във вр. с чл.25, ал.1 и ал.3 от ЗУБ, за негов представител е определен адвокат М. Н. Н. от САК. На 21.04.2026г. в Дирекция „Социално подпомагане“ – С. е регистриран сигнал с вх. № СИГ/Д-С-СК/232/21.04.2026г., а със Заповед № ЗД/Д-С-СК-149 от 05.05.2026г. на директора на ДСП – С. е определен представител от отдел „Закрила на детето“ за участие в процедурата.

На 13.05.2026г. с Р. М. е проведено интервю, с участието на преводач, за което е съставен Протокол с рег. № 509313 от 13.05.2026г. На интервюто е присъствал назначеният процесуален представител адв. М. Н.. Видно от съдържанието на протокола и положените в него подписи, на интервюто не е присъствал социален работник от Дирекция „Социално подпомагане“ – С., отдел „Закрила на детето“, нито друг специалист в областта на закрила на детето.

По време на интервюто молителят е заявил, че е живял в провинция С., учил е до 8 клас и е напуснал А. нелегално преди около два месеца и половина. Посочил е, че баща му и майка му се намират в А., а неговият брат М. живее в Ш. от 4 години, има документи за пребиваване, работи в магазин и поддържат непрекъсната близка телефонна връзка. Детето изрично е заявило, че брат му желае да го приеме и да се грижи за него, а неговата собствена цел е да отиде при брат си в Ш., за да учи и спортува в сигурна среда. Р. М. е споделил, че под режима на талибаните децата нямат право да учат и да спортуват нормално, и категорично е заявил, че се страхува и не би се върнал никога в А.. Молил е българските власти за съдействие да се събере с брат си.

От приложената по преписката докладна записка се установява, че на 18.05.2026г. (пет дни след провеждане на интервюто) непълнолетният е напуснал общежитието на РПЦ – Военна рампа и е в неизвестност.

След провеждане на интервюто и след напускане на центъра от страна на чужденеца, в ДАБ при МС е постъпил социален доклад от ДСП – С. с изх. № СГ/Д-С-СК/232-001 от 28.05.2026г. В доклада е отразено, че в проведен предходен разговор с детето е установено, че целта му е да

стигне до брат си М. в Ш., с когото има силна емоционална връзка и редовен контакт, както и че молителят желае да учи и да се развива в безопасна държава. ДСП – С. е формирала извод, че е в интерес на детето то да живее в семейна среда сред своите роднини, като е заключила единствено, че към момента на изготвяне на доклада няма пряк и непосредствен риск за него, докато се намира на територията на РПЦ – Военна рампа.

На 16.06.2026г. председателят на ДАБ при МС е постановил оспореното решение с което в отказал предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут. В мотивите си административният орган е приел, че молбата е неоснователна, тъй като заявените мотиви са с битов и образователен характер, а не поради преследване по смисъла на чл.8 от ЗУБ, както и че общата обстановка в А. и провинция С. не достига прага на безогледно насилие по чл.9, ал.1, т.3 от ЗУБ. Органът е квалифицирал самоволното напускане на общежитието от 18.05.2026г. като „проява на незаинтересованост“ и „мълчалив отказ от подадената молба за международна закрила“, сочейки, че чужденецът цели единствено да осуети евентуални принудителни мерки. По отношение на висшия интерес на детето административният орган е изложил съображения, позовавайки се на Общ коментар № 14 на Комитета по правата на детето към ООН и заключението на ДСП – С., като е приел, че за Р. М. няма риск в страната на произход и неговият интерес изисква завръщане при родителите му в А..

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Оспореният административен акт е издаден от компетентен орган – председателя на ДАБ при МС, който съгласно чл. 48, ал. 1 от ЗУБ е компетентен да предоставя, отказва, отнема и прекратява международна закрила в Република България. Актът е постановен в писмена форма и съдържа фактическите и правните основания за издаването му. В решението са изложени данните за самоличността на чужденеца, съдържанието на бежанската му история, събраните доказателства, информацията относно държавата по произход, както и мотивите на административния орган относно липсата на предпоставки за предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут.

При постановяването му обаче са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, което обосновава неговата незаконосъобразност и налагат отмяната му.

Безспорно установено по делото е обстоятелството, че жалбоподателят Р. М. е непридружен непълнолетен чужденец. Съгласно императивната норма на чл.6а от ЗУБ, при прилагането на закона първостепенно значение има най-добрият интерес на детето, като преценката на този интерес се извършва в съответствие с разпоредбите на Закона за закрила на детето. Този принцип има основополагащо значение при производствата с участие на непридружени малолетни и непълнолетни, както последователно приема и ВАС.

Съгласно § 1, т. 17 от ДР на ЗУБ малолетните и непълнолетните лица принадлежат към категорията на уязвимите лица, което налага към тях да бъдат прилагани специалните процесуални гаранции, установени в националното и европейското право.

Нормата на чл.15, ал.4, изр. Второ от ЗЗДер. разпорежда императивно, че на изслушването и консултирането на детето задължително присъства социален работник от Дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето, а при необходимост – и друг подходящ специалист.

От протокола от интервюто по категоричен начин се установява, че това процесуално действие е проведено в отсъствието на социален работник от съответния отдел „Закрила на детето“

Това обстоятелство е особено съществено с оглед на факта, че още преди интервюто компетентната ДСП е била сезирана и са били определени социални работници във връзка със случая на детето. Следователно не е налице хипотеза, при която качеството на лицето като

непридружен непълнолетен да не е било известно на административния орган.

В съответствие с трайната и непротиворечива съдебна практика на ВАС (виж. Решение № 9471 от 09.10.2025г. по к.адм.д. № 4780/2025г. на ВАС; Решение № 8911 от 29.09.2025г. по к.адм.д. № 4738/2025г. на ВАС; Решение № 9503 от 09.10.2025г. по к.адм.д. № 4454/2025г. на ВАС и др.), участието на социалния работник в производството по ЗУБ е самостоятелна институционална гаранция за защита на специалните потребности и висшия интерес на ненавършилото пълнолетие лице от уязвима група. Липсата на социален работник при самото събиране на обясненията на детето опорочава процеса на изслушване и съставлява съществено нарушение на процесуалните правила.

Допуснатият процесуален порок не се санира от обстоятелството, че по време на интервюто е присъствал назначеният процесуален представител адв. М. Н.. Правото на правна помощ по чл.25 от ЗУБ и чл.15, ал.8 от ЗЗДет. е отделно, самостоятелно право на защита на детето, което има за цел оказване на правно съдействие, но не може да замести специфичните психо-социални и защитни функции на социалния работник като гарант за благосъстоянието на подрастващия по чл.15, ал.4 от ЗЗДет.

Нарушението не се преодолява и от представения впоследствие писмен социален доклад от ДСП – С.. Изискването за присъствие на социален работник при изслушването по чл.15, ал.4 от ЗЗДет. и задължението за предоставяне на доклад или становище по чл.15, ал.6 от ЗЗДет. са кумулативни процесуални гаранции. Изготвянето на последващ доклад не може с обратна сила на компенсира липсата на експертно участие при непосредственото изслушване на молителя на 13.05.2026г. по време на което са събирани релевантните за бежанската му история факти.

Неоснователно би било да се приеме, че допуснатият порок може да бъде преодолян и чрез участието на социален работник в съдебното производство. Съдебният контрол не може да замести задължителното участие на специалните лица при първоначалното установяване на бежанската история пред административния орган.

Същественото нарушение при провеждане на интервюто рефлектира и върху извършената от административния орган преценка на най-добрия интерес на детето.

Съгласно § 1, т. 11 от ДР на ЗУБ „най-добрият интерес на детето“ е понятие по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на Закона за закрила на детето.

При тази преценка следва да бъдат съобразени желанията и чувствата на детето, неговите физически, психически и емоционални потребности, възрастта, пола, произхода и миналото му, опасността или вредата, която има вероятност да му бъде причинена, условията за сигурност, образование и здравеопазване при евентуално връщане в държавата му произход.

В оспореното решение председателя на ДАБ се е позовал на социалния доклад на ДСП – С. като основание за връщане, с оглед силна емоционална връзка между молителя и неговия пълнолетен брат в Ш. и констатира, че за детето няма непосредствен риск докато се намира в РПЦ – Военна рампа.

Органът не е изследвал конкретните условия в провинцията С., реалната способност на родителите му да му осигурят защита и развитие в среда под пълен контрол на талибанския режим.

АО е пренебрегнал и заявеното от молителя и потвърдено от социалния работник желание за събиране с брат му М. в Ш. и не е извършил задълбочена проверка на възможностите за семейно събиране съгласно относимите европейски и национални механизми в контекста на висшия интерес на детето.

Съдът съобрази и представената в съдебното производство актуална справка за А.. Тя съдържа актуални данни както за консолидирането на управлението на талибаните, така и за

продължаващи проблеми в областта на правата на човека, насилието, дейността на въоръжени групи и положението на различни части от населението.

Актуалната информация за държавата по произход обаче следва да бъде съотнесена към правилно и пълно установения индивидуален профил на кандидата.

Допуснатите съществени процесуални нарушения при събирането на доказателствата и оценката на висшия интерес на детето сами по себе си опорочават изцяло административния акт и препятстват правилната материалноправна преценка. Органът е квалифицирал изложените от детето факти (забрана от талибаните за посещение на светско училище и спорт) като обикновени икономически/битови стремежи, без да изследва дали системното лишаване на подрастващи момчета от базови права на образование, не съставлява кумулативно преследване или нечовешко и унижително третиране по смисъла на чл.8, ал.4 и чл.9, ал.1, т.2 от ЗУБ. Преценката по чл.9, ал.1, т.3 от ЗУБ е сведена до общи цитати от справка за страната на произход, без индивидуализиран анализ на риска спрямо профила на ненавършило пълнолетие момче от узбекски етнос от провинция С..

Предвид констатираните съществени процесуални нарушения и неправилното прилагане на материалния закон, оспореното решение се явява незаконосъобразно и следва да бъде отменено.

Тъй като естеството на спора не позволява решаването му същество от съда преди да бъдат проведени дължимите процедурни действия с участието на социален орган и да бъде изготвена надлежна оценка на висшия интерес на детето, на основание чл.173, ал.2 от АПК административната преписка следва да бъде изпратена на председателя на ДАБ при МС за ново разглеждане и произнасяне по молбата за международна закрила.

Воден от горното, Административен съд София-град, I отделение, 64 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1051/16.6.2026г. на председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет, с което е отказано предоставянето на статут на бежанец и хуманитарен статут на Р. М., гражданин на А., ЛНЧ [ЕГН].

ВРЪЩА административната преписка на председателя на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет за ново разглеждане и произнасяне по молбата за международна закрила на Р. М..

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.